

Załącznik do Uchwały NrAR001-2-III/2026
Senatu Akademii Wychowania Fizycznego im. Jerzego Kukuczki w Katowicach
z dnia 31 marca 2026 roku

w sprawie ustalenia programu kursu „Warsztaty Fizjoterapii Stomatologicznej. Diagnostyka aparatu stomatognatycznego, leczenie stawów skroniowo-żuchwowych oraz fizjoterapia stomatologiczna”

SYLABUS KURSU

Nazwa kursu: Warsztaty Fizjoterapii Stomatologicznej. Diagnostyka aparatu stomatognatycznego, leczenie stawów skroniowo-żuchwowych oraz fizjoterapia stomatologiczna		
Jednostka organizująca kurs: Akademickie Centrum Kształcenia		
Wydział realizujący kurs: Wydział Fizjoterapii		Jednostka realizująca kurs: Katedra Teoretycznych i Praktycznych Podstaw Fizjoterapii Zakład Diagnostyki Obrazowej i Metod Specjalnych Fizjoterapii
Rodzaj kursu: kurs		Liczba godzin: 16
Język modułu/przedmiotu: polski	Forma zajęć: zajęcia teoretyczne/praktyczne	Sposób realizacji: Stacjonarnie, w bezpośrednim kontakcie z nauczycielem akademickim
Koordinator kursu	Mgr Michał Klich	
Kryteria naboru	Fizjoterapeuta, student fizjoterapii (V rok), lekarz dentyista, ortodonta, logopeda oraz studenci ostatniego roku powyższych specjalizacji.	
Opis kursu Instruktor AWF Katowice (<i>cele kształcenia, sylwetka absolwenta, przygotowanie do rynku pracy, związek ze strategią AWF Katowice; zamieszczone informacje znajdują się w informatorze</i>):	Szkolenie ma na celu zapoznanie uczestnika praktycznymi aspektami pracy z aparatem stomatognatycznym. Począwszy od procesu diagnostyki aparatu stomatognatycznego, poprzez leczenie stawów skroniowo-żuchwowych oraz kompleksowy proces fizjoterapii stomatologicznej. Przedstawione zostaną kompleksowe zagadnienia związane z rozpoznawaniem problemów związanych z dysfunkcjami tego aparatu, oraz kompleksowe podejście terapeutyczne. Podczas szkolenia przedstawiona zostanie istotność współpracy interdyscyplinarnej, w której fizjoterapeuta tworzy istotny element zespołu specjalistów oddziałujących na pacjenta w sposób kompleksowy tak na etapie diagnostyki, jak i terapii.	
Rodzaj uzyskiwanych kwalifikacji formalnych lub zakres kompetencji	Uczestnicy poznają praktyczne aspekty diagnostyki aparatu stomatognatycznego, a także dowiedzą się, w jaki sposób postawa ciała, w tym ustawienie głowy, kręgosłupa oraz miednicy, wpływa na pracę stawów skroniowo-żuchwowych i mięśni aparatu żucia. Dzięki temu będą w stanie identyfikować zależności między napięciami mięśniowymi w ciele a problemami w obszarze twarzy.	
Rodzaj dokumentu potwierdzającego ukończenie kursu	Świadectwo ukończenia kursu	
Odniesienie do efektów uczenia się	Fizjoterapia JSM	

w sprawie ustalenia programu kursu „Warsztaty Fizjoterapii Stomatologicznej. Diagnostyka aparatu stomatognatycznego, leczenie stawów skroniowo-żuchwowych oraz fizjoterapia stomatologiczna”

Lp.	Modułowe efekty uczenia się uczestnik:	Odniesienie do efektów uczenia się (proszę wskazać kierunek studiów)
w zakresie wiedzy		
W01	Wyjaśnia etiologię, patomechanizm, objawy i przebieg dysfunkcji w obrębie stawów skroniowo-żuchwowych oraz tkanek miękkich tej okolicy w stopniu umożliwiającym racjonalne stosowanie terapii	D.W1
W02	Opisuje zasady diagnozowania oraz ogólne zasady i sposoby leczenia najczęstszych dysfunkcji w obrębie aparatu stomatognatycznego w stopniu umożliwiającym racjonalne rozpoznanie problemu oraz dobór właściwej i skutecznej terapii tej okolicy	D.W2
w zakresie umiejętności		
U01	Dobiera – w zależności od stanu klinicznego i funkcjonalnego pacjenta – i wykonuje zabiegi z zakresu terapii manualnej oraz terapii miękkotkankowej u osób z dysfunkcją w obrębie tkanek miękkich układu stomatognatycznego, po urazach w obrębie okolicy twarzy i skroni	D.U4
U02	Wykazuje zaawansowane umiejętności manualne pozwalające na zastosowanie właściwej techniki z zakresu terapii aparatu stomatognatycznego	C.U10
w zakresie kompetencji społecznych		
K01	Uczestnik potrafi komunikować się z pacjentem z dysfunkcjami aparatu stomatognatycznego w sposób profesjonalny i zrozumiały, z poszanowaniem zasad etyki zawodowej oraz bezpieczeństwa terapii.	
K02	Uczestnik rozumie konieczność współpracy interdyscyplinarnej (lekarz dentysta, ortodonta, protetyk, logopeda) w procesie diagnostyki i terapii zaburzeń aparatu stomatognatycznego oraz potrafi określić zakres własnych kompetencji zawodowych	

Stosowane metody dydaktyczne

Obserwacja, prezentacja, wykład

Efekty uczenia się	Kryteria weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się	Metoda walidacji
W01	Wyjaśnia etiologię, patomechanizm, objawy i przebieg dysfunkcji w obrębie stawów skroniowo-żuchwowych oraz tkanek miękkich tej okolicy w stopniu umożliwiającym racjonalne stosowanie terapii	Test teoretyczny

w sprawie ustalenia programu kursu „Warsztaty Fizjoterapii Stomatologicznej. Diagnostyka aparatu stomatognatycznego, leczenie stawów skroniowo-żuchwowych oraz fizjoterapia stomatologiczna”

W02	Potrafi diagnozować oraz wymienia ogólne zasady i sposoby leczenia najczęstszych dysfunkcji aparatu stomatognatycznego	Test teoretyczny
U01	Dobiera – w zależności od stanu klinicznego i funkcjonalnego pacjenta – i wykonuje zabiegi z zakresu terapii manualnej oraz terapii miękkotkankowej u osób z dysfunkcją w obrębie tkanek miękkich układu stomatognatycznego, po urazach w obrębie okolicy twarzy i skroni	Obserwacja w warunkach symulowanych
U02	Wykazuje zaawansowane umiejętności manualne pozwalające na zastosowanie właściwej techniki z zakresu terapii aparatu stomatognatycznego	Obserwacja w warunkach symulowanych

Treści modułu kształcenia		Godziny
Zajęcia teoretyczne		
1.	1. Dysfunkcje aparatu stomatognatycznego: etiologia i epidemiologia 2. Powiązania kostne, miękkotkankowe i neurologiczne z zależnymi częściami aparatu ruchu w odniesieniu do aparatu żucia. 3. Anatomia i biomechanika stawów skroniowo - żuchwowych i obszarów zależnych (kość gnykowa, odcinek szyjny i piersiowy kręgosłupa, obręcz barkowa i miedniczna). Wyznaczniki prawidłowej postawy ciała i najczęstsze jej zaburzenia.	1,5
2.	1. Terapeutyczne techniki manualne stawowe i tkanek miękkich w kontekście leczenia zaburzeń aparatu stomatognatycznego. 2. Punkt spustowy- fizjologia i sposoby terapii	1
3.	Podstawowe wytyczne budowania prawidłowego odruchu postawy. Mobilność, stabilność, kontrola motoryczna.	0,5
4.	1. Przeciwwskazania do działań fizjoterapeuty w zakresie terapii stawów skroniowo – żuchwowych. 2. Wskazania do konsultacji z innymi specjalistami	0,5
Zajęcia praktyczne		
1.	1. Badanie postawy ciała: - płaszczyna strzałkowa i czołowa - szczegółowo: ustawienie głowy i obręczy barkowej, żuchwy, kształt twarzy 2. Ocena ruchomości: - żuchwy; - odcinka szyjnego kręgosłupa; - globalnej odcinka piersiowo-lędźwiowego.	2,5

w sprawie ustalenia programu kursu „Warsztaty Fizjoterapii Stomatologicznej. Diagnostyka aparatu stomatognatycznego, leczenie stawów skroniowo-żuchwowych oraz fizjoterapia stomatologiczna”

2.	<p>Badanie manualne:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ocena napięcia i ruchomości tkanek miękkich (okolica skroniowa i potyliczna głowy, żuchwa i stawy skroniowo-żuchwowe, mięśnie nad- i podgnykowe, powierzchowne i głębokie struktury odcinka szyjnego kręgosłupa i obręczy barkowej, tkanka powięziowa); - ocena ruchomości stawów skroniowo - żuchwowych i kręgosłupa - testy bezpieczeństwa górnego odcinka szyjnego kręgosłupa 	3
3.	<p>Terapia dysfunkcji aparatu stomatognatycznego:</p> <p>1. Manualna detonizacja tkanek miękkich:</p> <ul style="list-style-type: none"> - mm. żwacze, skroniowe, skrzydłowe - mm. nadgnykowe i podgnykowe, - mm. podpotyliczne i międzywrostkowe odc. C - techniki powięziowe głowy i odcinka szyjnego kręgosłupa <p>2. Mobilizacje stawowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> - stawów skroniowo - żuchwowych - stawów górnego i dolnego odc. C - kości gnykowej - techniki czaszkowe <p>3. Techniki uzupełniające:</p> <ul style="list-style-type: none"> - deprogramacja stawów skroniowo - żuchwowych - ćwiczenia odruchowe detonizujące okolicę szczytowo - potyliczną 	5
4.	<p>Techniki wspomagające kształtowanie prawidłowego odruchu postawy:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ćwiczenia mobilizujące odc. Th kręgosłupa i obręcz barkową - ćwiczenia stabilizujące górny i dolny odcinek C kręgosłupa - ćwiczenia poprawiające kontrolę łopatek - przykłady ćwiczeń kształtujących stabilność centralną 	2

Forma i warunki zaliczenia modułów kursu, w tym zasady dopuszczenia do zaliczenia, egzaminu

Obecność na co najmniej 95% zajęć. Zaliczenie egzaminu teoretycznego.

Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia kursu

Literatura podstawowa:

1. Badanie palpacyjne układów mięśniowego i kostnego : z uwzględnieniem punktów spustowych, stref odruchowych i stretchingu / Joseph E. Muscolino ; [słowo wstępne Ruth Werner ; tł. z jęz. ang. Jacek Łuniewski]. - Wyd. 2, dodr. / red. Zbigniew Śliwiński. - Wrocław : Edra Urban & Partner, cop. 2022.
2. Physical Examination and Health Assessment 8th edition/ Carolyn Jarvis PhD, APRN, CNP with Ann Eckhardt PhD, RN. -St Louis: Elsevier 2020.

w sprawie ustalenia programu kursu „Warsztaty Fizjoterapii Stomatologicznej. Diagnostyka aparatu stomatognatycznego, leczenie stawów skroniowo-żuchwowych oraz fizjoterapia stomatologiczna”

3. Poradnik terapii ustno – twarzowej/ Anna Regner; rec. prof. UŚ dr hab. Danuta Pluta – Wojciechowska. - Bytom: Ergo – Sum 2015.
4. Prometeusz - atlas anatomii człowieka. T. 1, Anatomia ogólna i układ mięśniowo-szkieletowy / Michael Schunke, Erik Schulte, Udo Schumacher ; il. Markus Voll, Karl Wesker. - Wyd. 2 pol., popr. i rozsz. z nomenklaturą łacińską, dodr. / [tł. i red. nauk.] Jerzy Stanisław Gielecki, Anna Żurada. - Wrocław : MedPharm Polska, cop. 2017.
5. Rehabilitacja stomatologiczna/ Karol Grzegorzewski; rec. dr inż. Piotr Borkowski, dr n. med. Bogusława Kowacka, dr n. med. Teresa Szyszko. Białystok: Kargo 2016

Literatura rozszerzona:

1. Craniofacial pain. Neuromusculoskeletal assessment, treatment and management./ Harry J. M. von Piekartz. - Edinburgh, London, New York, Oxford, Philadelphia, St Louis, Sydney, Toronto: Elsevier Ltd. 2007.
2. Niestabilność stawu szyjnego. Przyczyna wielu niezdiagnozowanych chorób. Symptomy, diagnostyka, terapie/ Dr Bodo Kuklinski; red. Dr n. med. Lucjana Mionskowska. - Gorzów Wielkopolski: Mito-Pharma 2018.

Wymiar, zasady i forma odbywania praktyk, w przypadku, gdy program kursu przewiduje praktyki

Brak

Metody walidacji efektów uczenia się		
Metody AWF	Test teoretyczne	Obserwacja na zajęciach
Metody wg BUR	Test teoretyczny	Obserwacja w warunkach symulowanych
W01	X	
W02	X	
U01		X
U02		X
K01		X
K02		X